

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel. rendszeres tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

A dánok, az erdélyi magyarok és az E. G. E.

Írta: Dr. Szentkirályi Ákos.

III.

A „Hogyan lett naggyá a kicsiny dán nép?” cikksorozat érdemes írója 4 pontba foglalja össze az ötödik cikk rendén, ösmertetésének tanulságát.

„Az első nagy-nagy tanulság az, hogy azt a nagy veszteséget, amit Magyarország pusztulása az erdélyi magyarság számára jelentett, csak sok-sok tanulással, megfeszített munkával lehet pótolnunk valamennyire.”

„A második nem kevésbé nagy tanulság az, hogy ma egyetlen politika, egyetlen közélet, egyetlen taktika lehet csak: *tanítani és tanulni.*”

„A harmadik tanulság az, hogy a falu népének nem szabad mindent vezetőitől várni, vagy egyenesen az államra bizni jövődjének gondját, hanem *magának kell hozzá látnia a fejlődés útjának megépítéséhez.*”

Ehez a három tanuláshoz fűzött minden magyarzó szava az érdemes írónak „meggyőződésben és hitben fogantatott szó” meggyőző erővel fog hatni mindenkire, akikhez intéztetett. Egyfelől a műveltségre vágyó falusi emberek táborára. Másfelől a falusi intelligenciára.

Mindakétlenül levőket biztatni, bátorítani, lekesíteni fogja az a sok szép példa, amit a „Magyar Nép” már közölt. Kiváloképpen az a legszebb példa, a *homoródszentpáli*, amiből megérthetjük, hogy faluink magyar népe tud is, akar is tanítani és tanulni. Ezért sikerült *Ürmösi József* unitárius lelkésznek, az Ur apostoli lelkületű szolgájának, *Pálffy Ákos* énekvezér-tanító szolgatársával és áldásos munkáját gyámolító feleségével: „Homoródszentpál népét erkölcsileg, vallásilag, gazdaságilag odafejleszteti, ahol ma — Isten segédelméből áll, amint azt Ő maga írja *„Egy kis darab magyar Dánia Erdélyben”* cím alatt a „Magyar Nép” 1927. 8. számában.

(A „Magyar Nép” jót tenne úgy a tanítani, valamint a tanulni akarókkal, ha ezeket a példákat külön ízetben kiadná. Sokat használna vele, mert „a példa a legjobb tanító-mester.”)

Hogy a meglévőkhöz még sok „kis darab magyar Dániát” lehessen teremteni, kevés faluban lesz elegendő a buzgó tanítók és az áldozatra is kész tanulni akarók harmonikus együttműködése. Szükséges lesz, talán mindenütt a kezdéshez, a *csemete elültetéséhez*, az a segítség, amit faluink népe *ezelőtt a miniszteri kirendeltség* útján az államtól kapott. Amint a homoródszentpáli példa is bizonyítja. Ez a segítség ma már hiányzik. Alig lehet

remélni, hogy a szükséghez mérten megkaphassuk a Magyar Pártot, az Erdélyi Magyar Közmívelődési Egylet, az E. G. E.-t, avagy a Hitelintézetek Szövetségét *kell az Erdélyi magyarság egyetemének* olyan *kapitális*-sal ellátni, hogy, ahol kell, a kezdés nehézségein átsegítse, akik „kis darab magyar Dániát” akarnak teremteni. A falu Isteniől rendelt és ma egyedüli vezetőit: a lelkészek, a tanítók igyekezetét gyámolítsa.

Nem tétovázok sokat és a fennebb megjelölt célra szükséges *kapitális*, a Dánia utánzására *nélkülözhetetlen segítség* előteremtése dolgában ahoz a *hatalomhoz* apellálok, a melyiktől „a világ a lakásproblema megoldását” várja.

Az „Ellenzék” 1927. évi 42. számában a genfi tudósító közli *Edgar Milhaud*-val, a nemzetközi munkahivatal egyik osztályvezetőjével való beszélgetéséről szóló cikkében, hogy: *a lakáshiány az építkezéssel könnyen megoldható*, — *Milhaud* szavai szerint azonban „csak a *sajtó segítségével*”

Ehez a hatalomhoz, a sajtóhoz apellálok. Mégpedig mindenekelőtt az erdélyi magyar napilapokhoz. Ezek közvetítésével lehetne megszerezni azt a segítséget, ami nélkül a három tanulság ígéinek testtévalását nem remélhetjük. És félni kell, hogy enélkül a segítség nélkül sok falu magyar népe elgyengülni fog. Ezzel pedig az erdélyi magyarság egyeteme is gyengül.

„A negyedik tanulság végül a szellemi osztályok címére szól, akiknek be kell látniuk, hogy addig úgyünk nem jut előbbre, amíg *mindenki*, aki tud valamit, nem állítja azt komoly munkával a köz szolgálatába. *Ki tehát a faluba minden héten s tanítani a népet a múlt tanulságaira, Erdély történelmére, a természettudományok törvényeinek s a szépségeknél felismerésére!* Ez ma az egyetlen politika, amelyen el lehet valamit érni s amelyen előbbre lehet jutni akkor is, ha nem akarnak engedni.”

Ennek a tanulásnak szintén csak napilapjaink közvetítésével lesz foganatja. Ha mind-egyre, ismétellen hangoztatják. Ezt pedig bátran megtehetik, mert a világlapszámba menő *Berliner Tageblatt* nagyon sok milliónyi városi olvasóit is gyönyörködte és oktatta a dán falunépének példájával. Ha régtbb kolozsvári napilapjaink — „Ujság”, „Ellenzék” — utána néznek 20–25 évvel ezelőtt megjelent számaikban, látni fogják, hogy már akkor jól működött egy szervezet Kolozsvárt, egész Erdélyre kiterjedően (nem emlékezem már a címére), azzal a feladattal, hogy a falu műveltségét fejlessze

Maggyőző példával demonstrálom, hogy a mindig szemelőtt levő napilapok nélkül, a legszebb tanulságok is a pusztában elhangzanak, ha napirenden nem tartatnak. Az „Ellenzék” 1926. évi november 10. számának

közgazdasági rovatában nagyon figyelemreméltó cikk jelent meg „*A közvéleménynek többet kell törődnie a földmives-osztály bajjaival*” alcimmal. A cikk következő sorokkal végződik: „Csak ismétellen hangoztatjuk, a városi közvéleménynek intenzívebben kell érdeklődni a falusi lakosság állapota iránt, mert ezzel saját boldogulását védi”.

Mi lett ennek a bölcs figyelmeztetésnek az eredménye? Az lett, hogy a városi közvélemény hivatásos szócsöveivel közül még az a lap sem foglalkozott a „falusi lakosság” sok dolgával, bajával, amelyiknek hasábjain az okos cikk tanulsága megjelent. A pusztában elhangzó szózat volt.

Az E. G. E. 1926. évi közgyűlése határozatilag kimondotta, miszerint — elfogadott javaslat értelmében — megbizsa a választmányt, hogy az erdélyi magyar közönség és testületei anyagi segítséget kérve *gyűjtsön elegendő alapot, egyelőre három gazdasági vándortanító mielőbbi alkalmazására.*

A javaslat indoklásában előadott, miszerint az erdélyi magyarság kisbirtokú földművelő népe *tanácsadók nélkül maradt* a miniszteri kirendeltségek megszűnése, a gazdasági szaktanárok, a szőlészeti, méhészeti stb. tanítók, felügyelők eltűnése, a földmivesiskoláknál, földművelő gazdák oktatására rendezni szokott magyar kurzusok beszüntetése következtében. Tanácsadók nélkül pedig nem fog megküzdni tudni számottevő része a mai idők ujszerű viszonyaival, a megszokottól nagyon elérő nehézségeivel.

Választmányunk értekezletre hívta meg az egyházi főhatóságokat, a Magyar Pártot, az Erdélyi Magyar Közmívelődési Egyesületet.

Mindezek a testületek, hatóságok előkelő vezetőállású képviselőket küldöttek az értekezletre. A javaslat alaposan megvitatott és a hozott határozat értelmében, az egyházi főhatóságoknak és a testületekhez részletesen indokoló előterjesztés intéztetett, *segítséget kérve.*

A három egyházfőhatóság, az E. G. E.-et megtiltszoló válasziratában, elismerően nyilatkozik a gazdasági vándortanítók alkalmazásának gondolatáról. *Segítséget adni egyiknek sincs módjában.*

A Magyar Párt és az Erdélyi Magyar Közmívelődési Egyesület még nem válaszolt.

Az E. G. E. terve tehát egyelőre még csak terv. Várja, hogy megerősödjék a tagok számának szaporodása rendén.

A marostordamegyei földmives-szövetség egyik vidéki gyűlésén szintén ajánlatott gazdasági vándortanító alkalmazása. *Bernády György* Marosvásárhely polgármestere *azonnal 5000 leuval járult a terv megvalósításához.* *Bernády György* tudja, hogy „*bis dat, qui cito dat.*”

**„Gazdák” általános biztosító
Részvénytársaság.**

Székhelye: Arad. Aligazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezetőbizottságok: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszeben. Elfogad tűz, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztató nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületi titkári hivatala.

Fejtrágyázás mésznitrogénnel.

Irta: dr. Bittera Miklós.

A mésznitrogén használhatósága, trágyázási értéke ma már nem lehet vita tárgya. Értékét mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy rövid idő alatt az egész világon elterjedt.

Eleinte a gazdák meglehetősen bizalmatlanul fogadták. Ezt részben azzal lehet ugyan magyarázni, hogy a gazda konzervatív, de tagadhatatlanul hozzájárult az is, hogy a mésznitrogén használata bizonyos mértékű óvatosságot kíván és nem minden, a nitrogéntrágyázással elérendő feladat megoldására alkalmas egyaránt. Amikor a piacra került, nitrogéntrágyákban nem volt hiány, ajánlottak megfelelő mennyiségben csillalétramot, ha a gazda gyorsan ható nitrogéntrágyát kívánt, kénsavas ammóniákat, ha lassu hatásúat keresett. A gazda ezeket ismerte, ezeket vásárolta és a mindig olcsóbban árult mésznitrogén csak lassan birt teret hódítani.

A háború alatt a csillalétram eltűnt a piacról, kénsavas ammóniák is más célra kellett, mésznitrogén volt az egyedüli nitrogénműtrágya, amirehöz még hozzá birtunk jutni. Ebben az időben mind nálunk, mind Németországban is lázas kutatás folyt abban az irányban, hogy lehetne-e a mésznitrogént mindazoknak a céloknak elérésére felhasználni, amire addig különböző nitrogéntrágyákat tartottak egyedül alkalmasnak. Ilyen volt a *fejtrágyázás* is.

A mésznitrogén piacra jutásának első idejében az volt a nézet, hogy erre perzselő hatása miatt egyáltalán nem való. Azonban csakhamar kitűnt, hogy ez a hatás, ha bizonyos körülmények közt be is áll, a pázsítfélnél gyorsan elmúlik és rövid idő múlva, amikor a nitrogéntartalma érvényesülni kezd, a növények erőre kapnak és buja növekedésnek indulnak.

Magyarországon a mésznitrogén fejtrágyázásra való felhasználásának kérdésével már a háború előtt foglalkozott az Orsz. M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás és országos kísérletekkel kimutatta, hogy megfelelő viszonyok közt és kellő óvatossággal alkalmazva, a mésznitrogén kalászosok és réti fejtrágyázására is felhasználható. Akkor az volt Magyarországon és általában Európában a külföldön is kialakult nézet, hogy őszi fejtrágyázására megfelel ugyan és 50–60 kg.-t is lehet kat. holdankint kiszórni, de csak télen. Tavaszias fejtrágyázására már csak 25–30 kg.-t ajánlanak, száraz időben kiszórva. Rétre is megfelelőnek mondják, ugyanolyan mennyiségben, mint az őszi kalászosoknál jelezve volt, ősszel kiszórva. Erre igen alkalmas is, mert átalakulása a tél folyamán lassu, majdnem szünetel, így a kimosás veszélyének nincs kitéve.

A háború után, 1925-ben végeztem az Országos M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomással karöltve mésznitrogén fejtrágyázási kísérleteket. A műtrágyát igen későn — március 20-án — szórtuk ki. Az esetleges kártételek megfigyelése céljából olyan nagy adag mésznitrogént is alkalmaztunk, amilyen a gyakorlatban soha sem szokásos. Kat. holdankint 50, 100, 150 és 200 kg.-nak megfelelő mésznitrogént is kapott egy-egy parcella buza és rozs.

A kiszórás után minden parcella növényzete leperzseltnak látszott és pedig annál nagyobb mértékben, minél nagyobb adag mésznitrogén került rá fejtrágyának. A kiszórás után 5 nappal azonban az 50 kg. mésznitrogénnel fejtrágyázott buza és rozs is rendbe jött, kizöldült és buja fejlődésnek indult. Április végéig a leperzselés nyomait minden parcella növényzet kiheveri.

Igen érdekes megfigyelésre volt alkalmunk a rétrágyázásnál. Ezt is március végén végeztük és a kiszórt műtrágyamennyiséget túlhatottuk, mert volt olyan parcella is, amely kat. holdankint 400 kg.-nak megfelelő mésznitrogént is kapott. A nagy adag műtrágya, ilyen későn kiszórva, az első időben leperzselte a növényzetet. A fűféléknek aránylag kevesebbet ártott, de a leveles növényeket, így a hereféléket, a

100 kg.-nál nagyobb mennyiség már erősen károsította, sőt lönkre is tetta. (Ezt a hatást használják ki a vadrepce-irtásra, amikor e célból tavaszlakat fejtrágyáznak mésznitrogénnel.)

Később, amikor a nitrogénhatás érvényesülni kezdett, a réti növényzete buja fejlődésnek indult. Természetesen a túlságosan bőven alkalmazott mésznitrogén, mert kipusztította a leveles növényeket, a rétet kiritkította, így hátrózan károsan hatott. De tavasszal nem is fog senkinek eszébe jutni kat. holdankint 200 kg.-nál több mésznitrogént kiszórni a réjtére.

A múlt esztendőben egy mosonmegyei nagy uradalom végzett nagyarányú mésznitrogén fejtrágyázást, melynek eredményei közül ideiktatok néhány különösen érdekeset:

Őszi buza trágyázatlan — 50 kg. mésznitrogén.
Termése — — — 180 „ buza.

Egy más esetben, ugyancsak buzánál, 50 kg. mésznitrogénnel kat. holdankint 328,000 K. kb. 1000 L. jövedelmet értek el.

Ugyanebben az uradalomban volt néhány eset, amikor 50 kg. mésznitrogén használata 1.000,000 K.-nál (kb. 3000 lejnél) is többet jövedelmezett, sőt egy ízben az 1,5 milliót (kb. 4500 lej) is meghaladta.

(A kiszórás költségei és a szalmatermés-különbözet értéke egyenlőnek vétetvén, nem számítottak.)

A Magyaróvári Gazd. Akadémia legutóbb bérbe vett földjein, kizsárolt talajon 5 kat. hold gyenge buzavetést fejtrágyáztunk 1926. márc. 19-én (tehát elég későn) 60 kg. mésznitrogénnel. A fejtrágyázott parcella termése kat. holdankint 10,89 q mag, a trágyázatlané 9,34 q volt. Terméskülönbözet 1,55 q mag. A magtermés értékéből a trágyázás költségeit levonva, a mésznitrogénnel való fejtrágyázás 340,000 korona tiszta jövedelemmel járt. (kb. 1000 L.)

Amikor ilyen példákat látunk, nyugodtan leszögezhetjük azt, hogy a mésznitrogén a gyenge őszi vetések felsegélyezésére fejtrágyának is megfelel. Mindenestre célszerű lehet, leg a tél végén, vagy kítavaszkodáskor mindjárt elvégezni március közepéig. Kat. holdankint 50 kg. lesz legtöbbször a megfelelő mennyiség. Az egyenletes elszórásra nagy gondot kell fordítani, mivel pedig ilyen egy kis mennyiséget nehéz egyenletesen elhinteni, célszerű azt kint a földön, közvetlen elszórás előtt 100 kg. száraz homokkal összekeverni, így 150 kg. egyenletes kiszórás könnyebb. A munka feltétlenül hólemente után, száraz időben végzendő. (Magyaróvár.)

A „Hangya“ központ egy éve.

A „Hangya“ Szövetkezetek Központja folyó évi március 10-én tüzte ki évi rendes közgyűlését, mely alkalomra a törvényes rendelkezéseknek megfelelően 1926 évi mérlegét is közzétette. Ha a vállalatok általános gazd. helyzetét tekintjük azt kell mondanunk, hogy az 1926. év közgazdaságilag egy válságos időszak kezdetét jelenti. A váta ingadozása lehetlenné tette a reális üzleti számítás, az üzleti élet minden terén uralkodó bizonytalansághoz hozzájáruló pénzkrisis mind olyan körülmények, melyek az egyes vállalatok életképességét a legnehezebb próbáknak teszik ki. Ha a Hangya Központnak 1926. évi mérlegét az előző évi-vel összehasonlítjuk, első tekintetre *szembetűnik az a haladás, vagyoni gyarapodás*, melyet ez a kiprobált, altruisztikus szervezet dacára az általános gazdasági krízisnek — elért. Mindenekelőtt kiterjedtebb üzleti tevékenységről és a szükségletek tökéletesebb kielégítésére való törekvéstről tesz bizonyosságot a központi áru-raktárnak a *multévihez képest 9 millió lel értékű árukészlettel való gyarapítása*. A szövetkezés gazdasági szükségessége mellett bizonyít az a körülmény, hogy új szövetkezetek alakulása és a régiéik fejlődése, — új üzlettrészejegyzés — folytán a *központ üzlettrésztőkéje az előző évi 5,250.000 lejről 7,344.000 lejre emelkedett*. *A tartalékalap majdnem 200.000 lejjel, a nyugdíjalap pedig 500.000 lejjel növekedett.*

Amennyire az áruforgalomra a mérlegbe szereplő számok alapján következtethetünk, az üzleti tevékenység emelkedése nyilvánvalóan kitekint. Különösen válságos gazdasági viszonyok között látszik fontosnak a vidéki szövetkezetek áruellátása tekintetében a hibátlan, minél tökéletesebb központi szervezet és központi kereskedelmi tevékenység. Megfelelő üzleti tevékenység keretében, amely felhasználva a központi tőkét és az ezzel elérhető előnyöket a különböző konjunkturákhoz alkalmazkodó rugalmas és előre látó üzletvezetés mellett a szövetkezeti eszme altruisztikus oldala önmagától kidomborodik. A pénzhányra való tekintettel a központi tagjait a *multévinél fokozottabb mértékben támogatta hitelnnyújtással*, ezt mutatja a központi követelések 13 millióval való megnövekedése a múlt évi 9 és fél millióval szemben. Az eredményszámra 14, 23 millió nyers hasznót mutat ki, amivel szemben 13, 55 millió különböző költség szerepel a veszteség oldalán. A tiszta nyereség 676,752 lej tesz ki, amely áruüzletből származik. Örömmel szerzünk tudomást a Hangya Központ fokozatos erősödéséről, fejlődéséről, amit e mérleg is bizonyít — annál is inkább miután a Hangyának magasabb rendű közgazdasági jelentősége épen válságos gazdasági viszonyok között domborodik ki és kell, hogy kidomborodjék. V. J.

Az erdőbirtokosok kongresszusa szindikátust alakít.

Február 21-én tartották a bukaresti Progresul Silvic vállalat palotájában kongresszusukat a romániai erdőbirtokosok, *Gârlişteanu* tábornok elnöke alatt. A nagyszámban megjelent érdekeltek előtt M. P. *Florescu* erdőmérnök, országgyűlési képviselő kifejtette, hogy a földreform után az *erdőgazdaság már nem rentabilis*. Ennek főoka, hogy a háború alatt és a háború után kötött *kitermelési szerződések* az erdőtulajdonosok túlnyomó részére sérelmesek, mert a valóságos értékeknek csak törtszámait biztosítják.

Az egyetlen megoldásnak azt tartja, hogy úgy, amint az egész világon az erdőkitermelésben behozták a háború után a főárak valorizációját, épp úgy Romániában is szükséges, hogy a *törvényhozás az Impreviziune törvényt a legrövidebb időn belül törvénybe iktassa*.

Előadásában hangsúlyozta, hogy *ma két és félszer termel és exportál Románia többet, mint amennyit a racionali erdőkitermelés megengedne*. Előbb utóbb ez a kitermelési rezsim az erdők kiirtására vezetne.

A *karánsebesi határvidéki erdőgazdaságok* — melyek 235 ezer hold erdőseget reprezentálnak — képviselétébe *Fotoc* erdőmérnök, országgyűlési képviselő szólalt fel és bejelentette ennek a hatalmas erdőbirtokos testületnek csatlakozását. Egy szindikátus létesítését javasolja, amelyben egyesülnének Románia összes erdőbirtokosai, beleértve a jogi személyeken kívül, az összes magánbirtokosokat is. Javaslatára a *kongresszus 4 tagból álló előkészítő bizottságot választott* és pedig *Florescu* és *Fotoc* képviselőket, *Eisenstein* grófnő erdőbirtokost és *Vidraşcu* volt semmitőszéki bírót, akik azt a megbízást kapták, hogy az impreviziós törvényjavaslatot szerkesszék meg, a szindikátus alakuló ülését hívják össze és a legrövidebb időn belül juttassák ezen törvényjavaslatot a kormány és a parlament elé.

Ismét kapható

a **Kriegner-féle REPARATOR**

hűlés, csuz, köszvény elleni szer, minden gyógyszertárban. Ara 65 L. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210 lei utánvétellel küld a főraktár:

Farmacia FLOHR Cluj.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összeg küldettek be:

- 1926. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Rottenberg Jenő Apahida.
- 1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Rottenberg Jenő Apahida.
- 1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Boér Sándor Hídvég, Duschek Gyula Csegöd (150 L.), Rottenberg Jenő Apahida, gr. Mikos Mihály Csesztve, Biró József Kissármás.
- 1927. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Lörlincz Sándor Csikklyénfalva.
- 1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Boér Sándor Hídvég, Duschek Gyula Csegöd, Rottenberg Jenő Apahida, gr. Zelenski Róbert Temesalfalu (100 L.), Lörlincz Sándor Csikklyénfalva (100 L.), Biró József Kissármás.
- 1927. évre 400 L.-t az E. G.-ra előfizettek: gr. Zelenski uradalom Ötvenes, Magyar kir. Követség Bukarest, Polgári Olvasókör Magyarpécska, Cukorgyár Marosvásárhely.

A kukorica termelési kísérletekről.
Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya által a f. évben rendezendő kukorica termelési kísérletekre vállalkozó gazdák számára a héten értekeztek meg a szakosztályok vezetői és a héten megőzték a szakosztályi tagok putyi, cinquantino, Lésczy-féle székegy, dr. Lázár László-féle lapusnyaki, Fleischmann- és egy szerbiai eredetű lófogó, koránérő kukorica fajtával. A termelők részére az utmutatást és a feljegyzési naplót ugyancsak a héten kiküldötte a Szakosztály.

A jégkárbiztosítási előkészítése.
A biztosító intézetek már megtették az előkészületeket a jégbiztosítások felvételére és az idén is, miként a tavaly, a biztosítási kartell közös jegyirodát fog felállítani. A kartell, amint értesülünk — a régi megállapodások alapján fog működni. Az üzletkötéseket a Bánátban március elején megkezdik, Erdélyben a biztosítások kötése sokkal későbbre fog megkezdődni. Az idejégszezonra vonatkozólag az E. G. E. külön megállapodásokat óhajt létesíteni a kartellon levő intézetekkel, minthogy a tavaly — az *Erdélyi Gazda* hasábjain is — számos panasza hangzott el a kármegállapítások és kifizetések új rendje ellen. — A tárgyalások fonalát az egyesület felvette, a biztosító intézetek kartellirodájának hivatalos választát azonban még nélkülözzük. Most van az utolsó ideje, hogy e téren a gazdaközönség kívánságait feljára.

Kérdés — felelet.

Feles juhászat.

Kérdés: Erdélyben mely feltételek és mely időtartam mellett szokásos a feles juhienyésztés.

Felelet: 3—4 évig szokták a feles juhokat kiadni lemászálva, hogy a használat befejeztével átvételnél ugyanannyi élő súlyt kapjanak vissza. Az átadott állomány 20%-ának megfelelő számú nőstény bárány hagyandó meg annak, hogy az állomány sem számban, sem minőségben visszaesést ne szenvedjen ezen bárányokká pótlással, 2 drb. 1 évest egy juhnyak számítva. Az átadott állomány 40%-ának megfelelő számú választott (6—8 hetes) bárány, vagy ára köttetik ki. Valamint a számos anyák 50% drb. számú gyapjuga, végül annyi sajt, mely kg.-ban megfelel az átadott anyák száma 4—4½ szeresének. Léptene, oltás, esetleg distollózás költsége 50%-ban az átadott terhelt. *Szilágyi Ferenc* (Kolozs).

Nálunk a feles juhászatot rendszeresen évenként ujlitják meg. A két fél, egyik a juh tulajdonosa átadta teljesen a terület tulajdonosnak egy évi tartásra (berégéskor) október elején az állományt egy kerek esztendőre. Átvevő köteles megfelelő takarmányról gondoskodni (széna, abrak béraonyozásakor), ad minden 100 drb. juh után 100 kg. gyapjút 300 kg. sajtot és 46 bárányt, vagy az árát. (Elhullásokért vo-

nódik le 4 bárány, hogy az pótolható legyen belőle). Minden év október 1-én a juhok megszámláltnak és bármelyikfelállal az egyesítésfelmondható, de ezt augusztus 15-én a másiknak tudomására kell hozni. Bármilyen elhullásért az átvevő felelős, kivéve a mételyben való elhullást, amiért az első évben a juhtulajdonos felelős. Pásztorolást az átvevő látja el. *Csomos János* (Keresztes).

Törvények, rendeletek.

Az új kiviteli illetékek. A hivatalos lapból egyes cikkek kiviteli illetékének újabb szabályozásáról értesülünk, mely a mezőgazdaságra vonatkozólag a következő változásokat vezet be:

A vadbőrök, nyersbőrök, friss körte és alma, olajpogácsák, növényi olajok, kukoricaolaj és szeszitalok exportja illetékmentes. Takarmánymagvak (lóhere, lucerna, kőles, tatárka) exportilletéke 5 font 11 schilling 4 peni. Korpa (1000 lej vagononként) 1 font 2 schilling 3 peni. Vágott hus (250 lej per kgr.) 5 schilling 6 peni 100 kgr.-ként. Tojás május 1-től szept. 30-ig (1 lej per darab) 2 schilling 3 peni 100 darabonként. Széna és takarmányneműek 2000 lej. Szalma 500 lej. Berbécs 50 lej darabonként. Szalonna és hár 5 lej kilónként. Zsír 7 lej, hérturó, sajt 2 lej per kgr. Élőszárnyasok 5 lej per kgr. Vágott szárnyasok 3 lej per kgr. Bőrök: nyersbőrök 10 lej, sózottbőrök 15 lej, szárítottbőrök 20 lej kilónként. Juh, bárány és berbécsbőrök 15 lej kilónként. Juh- és tehénvaj 5 lej per kgr. Burgonya 3500 lej vagononként. Szárított hagyma 1000 lej vagononként. Borseprő 10 bani literenként. Tölgyhordok 1 lej dekaliterenként. Szárított gyümölcsök 200 lej vagononként. — Ezek az illetékek folyó évi február 21-étől kezdve lépnek életbe.

Vegyes közlemények.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása február hóra vonatkozóan az időjárásról illetőleg a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnomás 726.8 volt 12-én, a minimum pedig 706.1 a hó 18-án. A legnagyobb hideget —27.1°C-t 23-án észlelték, a legnagyobb meleg pedig 27.7°C volt. A február havi középhőmérséklet —5.75°C. ban állapították meg. A legnagyobb csapadék 18-án 4.9 mm volt. A csapadék egész havi mennyisége 17.6 mm, a csapadékos napok száma 10 volt.

A cukorrépa-évesítési árak ügye. A kormány a héten toglakozott az 1926. évi termelési cukorrépa árak megállapításának kérdésével. A termelők és a gyárak képviselői az 1926. év tavaszán a kormány által is jóváhagyott és a cukoráraktól függő kulcs szerinti árkiszámítási módban állapították meg, amelynek alapján a termelők má mostermázságnként 130.60 L.-t igényelhetnek, amelyből levonasba hozandó a „timbru proportional” címen fizetendő 1%-os illeték, vagyis a tényleges repaar 129.30 Lei volna. Ezzel szemben egy a botfalusi, mint a marosvásárhelyi gyárak 128 Lei mázsánkénti áron fizetik a repát és ebből levonják a fenti 1%-ot, vagyis a termelőknek 129.30 Lei helyett 126.72 Lei fizetnek. A gyárak által megmáskított megállapodás folytán ért sérelem orvoslásáért a termelők ismételtén a kormányhoz fordultak, amely lapunk zártáig még nem döntött a kérdésben és a jövő évi árak tekintetében sem hozott még döntést, noha a gyárak eddig is az előző évekre viszonyítva nagyobb területeket kötöttek le repa-termelési célokra. A jövő évi árklátások kedvezőtlenek, mivel már az idén is kb. 3000 q. cukorfeleslege van az országnak és az idén még nagyobb lesz az exportra kerülő cukormennyiség. A kormánytól várjuk a kérdésnek olyan megoldását, amely nem bünteti a gazdákat a többtermelésért, mely ha az exportnak a repaarredukció lesz a következménye, úgy a repakultúra is visszaesik.

Az árkérdés fejleményeiről lapunk közelebbi számában beszámolunk.

Mételykór szarvasmarhánál. Az idén a mételykór a szarvasmarhánál is rendkívüli mérvben lépett fel és sok helyen az egész állományt veszélyezteti. Így pl. a Bánátban rendkívül nagy volt az elhullások száma. A szarvasmarhák mételye Distolla ugyanolyan biztonsággal gyógyítható mint a juhoké. Szarvasmarhák számára külön nagy Distollatok vannak forgalomba, melyek marhák kezelésénél kizárólag használандók. Ügyelni kell a betegség felismerésére, mert az eleintén nem olyan feltűnő, mint a juhoknál. A betegség jelei: az állat elgyöngülése, a tehén tejelésének a csökkenése, a nyakhártyák elhullványodása, később a golyva, mely után az állat elhullása következik be. De még ha az állat nem is hull el, a gazda a munkaképesség csökkenése s a tejelés elapadása folytán tetemes kárt szenved s mindenki saját érdekében jól teszi, ha beteg állatait idejekorán kezelés alá veszi.

A budapesti tenyésztőállatvásárra utazók számára a magyar keresk. min. 50%-os kedvezményes utazásra jogosító igazolványt engedélyezett. A kiállítás és vásár március hó 25—26 és 27-én fog megtartatni. Az igazolványok darabja 80 fillér (30 lej.) Az igazolvány március 13-tól apr. hó 6-ig érvényes és használható bármely kocsiosztályon. Egyesületünk részére is kértünk igazolványokat, amelyeket késérel megfizetjük az érdeklődők rendelkezésére.

Mezőgazdasági kiállítás Prágában. A csehországi országos gazdasági egyesület f. évi május 14-iktől 22-éig mezőgazdasági kiállítást rendez Prágában. A kiállításra utazó közönség a cseh államvasutakon 33%-os menetkedvezményt élvez. Ezen kedvezmény igénybevételéhez szükséges igazolvány a kolozsvári cseh konzulátuson megszereshető. A kiállításról bővebb felvilágosítást késérel nyújt egyesületünk titkári hivatala. (354.)

Az élőállat kivitelünk visszafejlődése az elmúlt évben. Erdély élőállatkivitele — amint az a halmi és biharpüspöki határállomások kimutatásaiból látszik — az 1926. évben katasztrófálisan visszaesett, ugyanis a múlt évben az 1924. évi kivitelhez képest 33,330 darabbal, az 1925. évi kivitelhez képest pedig 38,765 darabbal kevesebb élőállatot exportált, főként Erdély ezeken az állomásokon keresztül. A legnagyobb visszaesés a sertésexport tekintetében mutatkozott. Ugyanis ezeken az állomásokon 1922-ben még 58 875, 1925-ben már csak 43,855, 1926-ban pedig 26,391 darab volt a kivitt sertések száma. Az ökörkivitel az utóbbi 5 év folyamán 1924-ben érte el tetőpontját, amikor 39,526 drb ökör hagyta el a határállomásokat. Az 1926. évi kivitel 27,771, az 1926. évi pedig 15,793 drb volt. A huskivitel nagyarányú fejlődést mutat a két határállomás kimutatása szerint. Marhahúst a múlt évben 1,808,181 kg. ot, majdnem akkora mennyiséget, mint a négy előző év együttes kivitele, — vitünk ki. A sertéshuskivitel emelkedése aránylag még nagyobb volt, mint a marhahúsé. Ugyisntén megállapítható a szárnyashus kivitelének nagyobb mérvű emelkedése. Ezek a számok élénk rávilágítanak arra a nagy veszteségre, ami a gazdákat érte az élőállatexport visszafejlődése folytán, amelyekért a huskivitel fellendülése egyáltalában nem pótolta, miután az így beálló kereslet nem szolgált a piaci árak emelésére.

PIAC.

Gabonaárak

(métermázságnként a feladóállomásról).

	Erdélyben	Bánátban	Moldvában
Buza	950—960	940—950	—
77—79 kgr.-os	960—970	—	—
Róza	650—680	680—700	—
Takarmányárpa	520—530	540—	—
Sórápa	600—620	600—620	650—680
Zab	480—	480—	360—380
Kukorica	470—480	470—480	400—410

Az alsózsuki lóverseny programja.

A földmiv. miniszterium állattenyésztési és egészségügyi igazgatóságának kolozsvári kerülete f. évi május hó 21. és 22. én alsózsukon lóversenyt rendez, amelyen tavaly kifejezett óhajunknak megfelelően az idén már a magánmenések is résztvehetnek. A programot kommentár nélkül az alábbiakban közöljük:

Programm

a Kis-Nonius és Furiese-North-Star családokból a bonchidal állami méntelepen született és nevelt lóanyag (mének és kancák) minősítő versenyéről.

Első nap: 1927 május 21. Minősítő előversenyek. 1., Díjfuttatás Furiese-North-Star kancák 1923-ból. Tavolság 3000 m. Összsúly (lovass és nyereg) 65 kg. 2., Díjfuttatás: 1923-ból való Nonius-kancák. Táv. 3000 m. Összsúly 65 kg.; 3., Ügető verseny: Furiese North-Star és Nonius kancapáror. Tavolság 22 km. Összsúlya a kocsiúrnak, vezetőknak és kísérőknek 600 kg.; 4., Díjfuttatás: Furiese-North-Star mének 1923-ból. Táv. 3000 m. Összsúly 65 kg.; 5., Díjfuttatás: 1923-ból való Nonius mének. Táv. 3000 m. Összsúly 65 kg.

Második nap: 1927 május 22. Döntő futtatások. 1., Díjfuttatás: A minősítő előversenyeken kivált, 1923-beli Furiese-North-Star mének és kancák. Táv. 3000 m. Összsúly 65 kg. A ménnek 1 1/2 kg. súlytöbbletet kapnak. 2., Díjfuttatás: Az előnyversenyeken kivált, 1923-beli Nonius mének és kancák. Táv. 3000 m. Összsúly 65 kg. Méneknek 1 1/2 kg. súlytöbbletet. 3., Ügető verseny Furiese-North-Star és Nonius ménpárok részére (1923-beli születésűek). Táv. 22. km. Kocsiúrnak, vezetőknak és kísérőknek összsúlya 600 kg.

Programkiegészítés: 4., A magánmenések anyagának versenye. 5., Díjfuttatás: 1923-beli angol félvér kancák és mének, a kolozsi mintagazdaság anyaga. 6., Aktív és tartalékos tisztek akadályversenyfutamata. Táv. 3500 m. Súly: 4 éves lovakra 65 kg., 5 éves lovakra és ettől feljebb 72 kg. Tisztavérű lovak még 5 kg. terheletési többletet kapnak. Akadályversenyen, vagy stoeple chase ben egy 20.000 lejnél nagyobb díj nyertese 2 1/2 kg. tulierhelést kap minden elnyert díj után. Első díj 18.000 lei, második díj 8.000 lei, harmadik díj 4.000 lei.

Bővebb felvilágosítást az E. G. E. Állattenyésztési Szakosztálya is készséggel nyújt a verseny iránt érdeklődő gazdaközönségnek.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Gróf Teleki Arvéd a „Növények Hasznáról“

szóló műve 270 lelnes szerzőhöz, Cluj, Dorobantilor 118. postautalványozása útján kapható. **3983**

50 jólkezelt méhesalád Országos 4 soros, Beczonádi és 42-es amerikai rakodó kaptárokban betegségem miatt olcsón eladó. Értekezni: I. Flóra flüszertulizlet Turda. 21.

Intézőt keresek. Báró Bánffy Dániel, Fugad. p. u. Alud. 19.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok legjutányosabban beszerezhetők „**TRANSYLVANIA**“ Falskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judetul Alba. Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

Cséplőgép

legújabb meghosszabbított típus, vasrárával SKF golyóscsapágyakkal.

Cormick-Traktor

3 vasu ekével, szijtárcsával, lámpákkal.

Malom gépek

hengerszék, sikszita, rekonstrukció.

Vetőgépek

páros és páratlan soru, kombinálva műtrágyaszóróval eredeti gyári áron és hosszú fizetési feltételekkel raktárról szállítatnak.

Román Gazdasági Géphereskedelmi R.-T.

az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T. Budapest

romániai vezérképvisellete
CLUJON, Strada Regina Maria 45. szám

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs. Cluj-Kolozsvár, Plata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Fiókjai: Des, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. **Affiliált intézetei:** Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és hitel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áruháttal a vasut mellett. 3805



Szőlőoltványok

a legjobb bor- és csemegefajokból, alanyvesszők

Berlandieri x Riparia

és

Riparia portalisból,

továbbá gyümölcsfákat, díszfákat stb. a legjobb minőségben ajánlanak.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Falskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud - Nagyenyed. Árjegyzék ingyen. 3970

MAGVAK!

Eredeti erfurti behozatal!

Garantált fajtiszta és csiraképes zöldség- és virágmagvak. Arankamentes és államilag ólomzárolt lucerna- és lóheremagvak. Rétek és legelők létesítéséhez fű- és herefélések. Park és kertgyephez fűmagkeverékek.

Eredeti északnémet és hazai elit takarmányrépamagvak. Mésznitrogén, 40%-os kaliszó, szuperfoszfát műtrágyák.

Kertészeti és méhészeti eszközök, állatvédelmi cikkek.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet vetőmagosztálya
SIBIU-NAGYSZEBEN.

Távírási cím: „Verkaufshalle“ Sibiu. Telefon sz 200. Árjegyzék ingyen! 10

MEZŐGAZDAKNAK!

NOSPRASEN

peronospora, szőlőmoly (szénaféreg), savanyúféreg, Botrytis és minden rovar ellen, amely a szőlőnek és gyümölcsnek rágással árt.

ZELIO készítmények

patkányok és egerek biztos irtására.

SOLBAR a szőlőlisztharmat, a levél-fodrosodás és rövid izüség ellen.

APHIDON levél és vértetű ellen.

Trágyalé, 46 % N speciális trágya szőlőnek és gyümölcsösnek.

Leuna-sáletrom 26 % N visszamaradt vetések különleges fejtrágyázásához.

Kénsavas ammoniak, 20,6 % N répa, burgonya stb. trágyázásához.

Kaphatók minden mezőgazdasági üzletben, drogeriában stb. vagy alábbi cégnél!

ROMANIL Rt. 3949

Timișoara, I. Banathaus, amelynek mezőgazdasági osztálya készséggel és díjmentesen válaszol mezőgazdasági kérdésekre.

Fél kg. gyapju, vagy két kg. sajt árával

megmentheti birkáját a pusztulástól!

A Kolozsváron 1924-ben tartott orsz. tenyésztői állatkiállításán nagy aranyéremmel kitüntetett

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja mételegy kóros juhait és szarvasmarháit!

A „DISTOL“

Kezelése egyszerű! — Biztos a gyógyulás!

Kapható

Gergely Ferenc

Utóda cég drogueriájában.

Cluj—Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea Krayer drogueriájában Temesvár. — Dávid János Marosvásárhely. — Farkas István Nagyvárad. — Krafft és Hubert drogueriájában Brassó.

Továbbá kapható bármely gyógyszertárban.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik!